

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) [www. economy.nauka.com.ua](http://www.economy.nauka.com.ua) | № 10, 2020 | 29.10.2020 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2020.10.59](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.10.59)

УДК 336.6:658.15

*О. В. Левкович,
к. е. н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
ORCID ID: 0000-0002-4570-4963
В. І. Пахомова,
магістрант, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
ORCID ID: 0000-0002-2375-1443*

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВ МОЛОЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

*O. Levkovich
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance,
Banking and Insurance, Oles Honchar Dnipro National University
V. Pakhomova
Master student, Oles Honchar Dnipro National University*

FINANCIAL STATE MANAGEMENT OF THE DAIRY INDUSTRY ENTERPRISES OF UKRAINE

Дана стаття присвячена темі управління фінансовим станом підприємств молочної галузі України, яка є провідною ланкою у системі народного господарства. У статті досліджено необхідність та сутність управління фінансовим станом, яке виступає найважливішою характеристикою господарської діяльності підприємства. Було визначено, що у сучасних умовах фінансовий стан оцінюється за допомогою вартісних показників і коефіцієнтів, при цьому використовуються безліч методик. Але в той же час, ідентичними залишаються ключові принципи і послідовність проведення аналізу.

Проаналізовано та досліджено основні показники фінансового стану трьох провідних підприємств молочної галузі України: ПрАТ «Комбінат «Придніпровський», ПрАТ «Вім-Біль-Данн Україна» та ПрАТ «Тернопільський молокозавод» за період 2017-2019 років. У ході аналізу розраховано коефіцієнти ліквідності, рентабельності, фінансової стійкості та ділової активності. Запропоновано основні заходи в управлінні щодо покращення фінансового стану досліджуваних підприємств.

This article is devoted to the topic of managing the financial condition of the dairy industry enterprises of Ukraine, which is a leading element in the national economy. The article examines the approaches of various authors to the concept of financial management, which is the most important characteristic of economic activity of the enterprise. It was determined that a lot of research scientists understand financial state management as a purposeful activity that combines all the basic components of management, but based on aspects of the financial activities of the enterprise. At the same time, foreign scientists and economists often equate the importance of financial management with the management of financial resources as an integral part of the

enterprise. It was determined that in modern conditions the financial state of the enterprise is assessed by using cost indicators and coefficients, and also using a lot of different methods. But at the same time, the key principles and sequence of analysis remain identical. It was determined that there is no special and unique methodology for studying the financial condition of Ukrainian dairy enterprises, which includes both the macro and microeconomic situation of the country, the specificity of the production cycle of such enterprises. The main indicators of the financial condition of three leading dairy enterprises of Ukraine were analyzed and studied: PrJSC "Prydniprovsky Combine", PJSC "Wimm-Bill-Dann Ukraine" and PrJSC "Ternopil Dairy Plant" for the period 2017-2019 years. During the analysis, the ratios of liquidity, profitability, financial stability and business activity were calculated. The main measures in the management were proposed in order to improve the financial condition of the current enterprises, namely the management of receivables, which should include reducing receivables through factoring operations or the formation of a system of discounts (or fines) for buyers, as well as managing corporate profitability and creditworthiness, which, accordingly, significantly affect the further activities of the entire enterprise and industry.

Ключові слова: управління фінансовим станом; ліквідність; банкрутство; фінансові показники; платоспроможність; рентабельність; молочна галузь.

Keywords: financial condition management; liquidity; bankruptcy; financial indicators; solvency; profitability; dairy industry.

Постановка проблеми. Одним з найбільш важливих напрямків сільського господарства в Україні є молочна галузь. Молочна промисловість відчуває на собі вплив економічної кризи, що позначилося на темпах зростання виробництва та асортименті продукції. Причина зниження темпів економічного зростання знаходиться за межами сфери харчової промисловості та відноситься до проблем соціально-економічного характеру. Саме тому важливою проблемою є якісне управління фінансовим станом для завчасного попередження негативних тенденцій та вчасного реагування на виклики економічного середовища.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Визначення поняття управління фінансовим станом та його інтерпретація істотно розрізняються в підходах вчених, що пов'язано як з різним охопленням тематики, так і з послідовністю проведення аналізу, методикою розрахунку коефіцієнтів, специфікою галузі. Проблемою ефективності управління фінансовим станом підприємств певної галузі займався багато українських учених, серед яких можна виокремити О. В. Михайленко, М. Я. Коробова, Н. В. Воробйову, А. М. Поддєрьогіна, В. М. Кремень та інших. У свою чергу іноземні вчені, а саме Н. А. Самойлова, Д. Баранова, А. Пастир, Дж. Лукас, приділяють більше уваги саме окремим елементам управління фінансовим станом.

Незважаючи на значний обсяг роботи вчених у галузі управління фінансовим станом підприємства, питання щодо розробки шляхів найбільш ефективного поліпшення їх фінансового стану та діагностики все ще залишаються недостатньо вивченими та актуальними в умовах соціально-економічної кризи в Україні.

Постановка завдання. Метою дослідження є розкриття сутності управління фінансовим станом підприємств молочної галузі України та визначення основних рекомендацій щодо поліпшення їх фінансового стану.

Виклад основного матеріалу. Успіх підприємств залежить від навичок прийняття рішень їх керівників. Управління – це процес вироблення і здійснення керуючих впливів суб'єктом управління. При цьому вплив на об'єкт управління здійснюється направлено для досягнення певної мети такого управління. Для здійснення циклу управління необхідно пройти чотири стадії: планування, організацію, мотивацію та контроль. Дана схема управління стосується також і фінансового стану підприємства. У світовій ринковій економіці, яка характеризується постійною невизначеністю, підприємства молочної галузі стикаються з важкими економічними умовами. Вони піддаються постійним змінам навколишнього середовища, а також безкомпромісному тиску конкурентів, які щодня намагаються підвищити якість своєї продукції та послуг і постійно прогресувати вперед. Цей факт призводить до негативного впливу на всю діяльність суб'єкта господарювання. Саме тому для підприємств молочної галузі, щоб мати можливість підтримувати стабільні та конкурентні позиції на ринку, забезпечувати вхідні дані для керівництва, приймати важливі стратегічні рішення та досягти своїх економічних цілей, актуальним є постійний аналіз та контроль за власним фінансовим становищем. Для цього використовується система управління фінансовим станом за допомогою якої суб'єкт господарювання зможе запобігти кризі, яка призведе до погіршення фінансового стану або навіть до банкрутства.

Ефективне управління фінансовим станом відіграє дуже важливу роль у скороченні витрат і примноженні прибутку. Тому правильний підбір інформації, її аналіз та подальше прогнозування вважаються

ключовими факторами для успіху бізнесу. У ці конкурентні дні фінансовому менеджменту доводиться стикатися з багатьма проблемами, і фінансові менеджери повинні приймати інноваційні рішення. Фінансове управління – це життєво важлива діяльність на будь-якому підприємстві. Це процес планування, організації, контролю та моніторингу фінансового стану з метою досягнення цілей та завдань підприємства. Це ідеальна практика для контролю за фінансовою діяльністю організації, такою як використання коштів, бухгалтерський облік, платежі, оцінка ризиків та інше.

Молочна галузь є одним з найбільш важливих напрямків сільського господарства в Україні. Зараз на ринку молока та молочної продукції існує висока конкуренція. Саме вона породжує високі вимоги до якості продукції. І, на жаль, основний оборот належить великим компаніям. Саме вони не дозволяють невеликим фірмам завоювати більше споживачів. Тому, з точки зору нових підприємців, виробництво молока і молочної продукції не є перспективним напрямком розвитку бізнесу. Перед виробниками даної категорії товарів стоїть важливе завдання, а саме забезпечити населення якісним продуктом за доступною ціною [1, с. 15].

Особливістю підприємств галузі є короткий виробничий цикл при необхідності значних фінансових ресурсів. У кризових проявах української економіки відбувається падіння попиту на більшості ринків і в більшості галузей, і, як наслідок, зростання конкуренції серед функціонуючих підприємств. При цьому конкуренція проявляється як на етапі збуту готової продукції, так і на етапі залучення фінансових ресурсів. Виживання і конкурентоспроможність підприємства на даному етапі може бути забезпечена шляхом розробки ефективних управлінських рішень для забезпечення стійкості фінансового стану.

Управління фінансовим станом підприємства здійснюється з позиції фінансів – через реалізацію забезпечуючої, розподільної, контрольної функцій, а також із позиції менеджменту – шляхом планування, регулювання фінансового стану, організації управління ним, мотивації співробітників, що відповідають за управління фінансовим станом, контролю фінансового стану, а також здійснення бухгалтерського обліку і проведення аналізу фінансового стану [3, с. 466].

Іншими словами, управління фінансовим станом – це застосування загальних принципів управління до фінансових показників діяльності підприємства. Раціональне управління фінансовим станом забезпечує ефективне функціонування будь-якого підприємства. Якщо управління не здійснюється належним чином, підприємство зіткнеться з бар'єрами, які можуть мати серйозні наслідки для його зростання та розвитку.

Управління фінансовим станом підприємства повинно ґрунтуватися на застосуванні таких основних принципів:

1. Поєднання із сукупною системою управління всім підприємством. Управлінські рішення, незалежно від того в якій області діяльності підприємства вони були сформульовані і використані, матимуть опосередкований вплив на формування грошових потоків та фінансових показників діяльності.

2. Цілісний характер прийняття управлінських рішень. Усе різноманіття прийнятих управлінських рішень, що пов'язане з формуванням, перерозподілом і витрачанням фінансових ресурсів і організацією грошового обороту підприємства, частково або повністю впливає на підсумки фінансової діяльності [11].

3. Високий управлінський динамізм. Для ефективної управлінської діяльності керування фінансовим станом повинно характеризуватися високим рівнем динамізму, який враховує мінливість факторів зовнішнього середовища, матеріальних ресурсів, форм організації виробничої та інших видів діяльності, а також параметрів економіки країни. Підприємство, реалізуючи власну діяльність, повинно враховувати змінність законодавства, швидко адаптуватися до нових умов.

4. Різноманітність підходів до прийняття індивідуальних управлінських рішень. Застосування цього принципу базується на тому, що, приймаючи певне управлінське рішення у галузі фінансового управління, необхідно враховувати альтернативні можливості дій.

5. Зосередження на стратегічних цілях розвитку бізнесу. Ефективні напрями управлінських рішень у галузі фінансової діяльності підприємства, які зараз досліджуються, не можуть бути реалізовані, якщо вони суперечать цілям підприємства та іншим планам його розвитку [2, с. 144].

Управління фінансовим станом, організоване з урахуванням цих принципів, дозволяє сформувати потужний ресурсний потенціал, забезпечити високі темпи зростання виробничої діяльності підприємства, постійний приріст власного капіталу, значно підвищити власні конкурентні позиції на сировинному та фінансовому ринках, забезпечити стабільний економічний розвиток зі стратегічної точки зору.

Можна виокремити два основні підходи до управління фінансовим станом підприємства: які базуються на основі аналізу фінансування діяльності та на розрахунку ступеня фінансової надійності підприємства. При цьому перший метод є досить трудомістким, вимагає складання великої кількості фінансових документів та участі багатьох фахівців організації. Основними аналітичними процедурами традиційного підходу аналізу фінансування діяльності (фінансового стану) є: аналіз динаміки складу і структури майна та джерел фінансових ресурсів; аналіз платоспроможності і ліквідності; аналіз фінансової стійкості; аналіз ділової активності [5, с. 56].

Для того щоб розробити плани на перспективу при поточній економічній ситуації в країні, управлінському персоналу необхідно мати здатність оцінювати фінансовий стан підприємства, а також напрямки розвитку галузі його діяльності в сучасних умовах [4]. При всьому різноманітті методів аналізу і розрахунку показників фінансового стану підприємства все ще відсутня раціональна система галузевої оцінки. Хоча багато дослідників пропонують різні методики аналізу, у них немає чіткого розмежування нормативних значень по галузевим показникам. У той же час кожна галузь економічного господарства має свою специфіку,

яка об'єктивно впливає на нормативні значення показників фінансового аналізу. На сьогоднішній день більшість застосовуваних методик фінансового аналізу українських підприємств ґрунтується на практиці застосування західної оцінки фінансового становища підприємств. При цьому найбільш часто не враховується специфіка українського сектора економіки, що призводить до невідповідності рекомендацій по досліджуваним показниками дійсності, тому що західні методики аналізу фінансового стану і фінансових результатів підприємства не відрізняються по галузях економіки, оскільки аналіз базується на єдиних уніфікованих формах бухгалтерської звітності.

Для обліку галузевих особливостей при формуванні методики аналізу фінансового стану підприємствам пропонується проведення наступних заходів:

- 1) порівняння результатів фінансового стану за декілька досліджуваних періодів роботи підприємства і виявлення різних тенденцій зміни показників;
- 2) зіставлення фінансових результатів діяльності даного підприємства з фінансовими показниками інших організацій аналогічної галузевої специфіки.

Аналіз фінансового стану підприємства з використанням показників звітності ведеться за допомогою впровадження диференційованих рівнів деталізації та видів аналізу (експрес-аналіз, поглиблений та інші). Перший вид передбачає своєю метою отримання негайної, чіткої та наочної оцінки фінансового стану та динаміки становлення фірми. Унаслідок цього даний аналіз не може тривати довгий час. Поглиблений аналіз, на відміну від швидкого, охоплює обчислення аналітичної системи показників, яка надає уявлення про ліквідність і платоспроможність, майновий стан, економічну стабільність, витрати і прибутковість. Послідовне застосування одночасно різних способів аналізу дозволяє об'єктивно оцінити фінансове становище досліджуваного підприємства та дієві можливості становлення.

ПрАТ «Комбінат «Придніпровський» є провідним представником підприємств молочної галузі Дніпропетровської області в Україні. Насьогодні підприємство входить у лідери провідних виробників молочної продукції в Україні. Основний вид діяльності підприємства включає: виробництво кисломолочних продуктів, дитячого харчування, теле- та кінофільмів. Підприємство випускає свою продукцію під ТМ «Злагода» та ТМ «Любимчик» [9]. Відповідно до першого етапу запропонованої методики аналізу фінансового стану підприємства, було досліджено динаміку головних показників фінансового стану за 2017-2019 роки та відображено її у таблиці 1.

Таблиця 1.
Динаміка показників фінансового стану ПрАТ «Комбінат «Придніпровський» за 2017–2019 рр.

Коефіцієнти	Значення коефіцієнтів			Абсолютне відхилення	
	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2018/2017	2019/2018
Показники ліквідності					
Абсолютна ліквідність	0,0654	0,1602	0,0952	0,0948	-0,0650
Загальна ліквідність	1,3241	1,6445	1,6078	0,3204	-0,0367
Швидка ліквідність	0,8390	1,1219	1,1489	0,2828	0,0270
Показники фінансової стікості					
Власні обігові кошти, грн.	33857	63647	63754	29790	107
Коефіцієнт автономії	0,6230	0,6794	0,6870	0,0564	0,0076
Коефіцієнт фінансового ризику	0,5232	0,4193	0,3956	-0,1039	-0,0237
Показники рентабельності					
Рентабельність діяльності, %	3,6962	3,4870	2,6224	-0,2091	-0,8646
Рентабельність активів, %	13,7488	13,3048	11,1739	-0,4440	-2,1310
Рентабельність власного капіталу, %	22,0690	19,5830	16,3507	-2,4859	-3,2323
Показники ділової активності					
Оборотність дебіторської заборгованості	17,0384	18,2004	18,1540	1,1620	-0,0464
Оборотність кредиторської заборгованості	16,7533	17,0081	19,8577	0,2548	2,8496
Оборотність активів	3,7198	3,8155	4,0884	0,0957	0,2729

Джерело: Сформовано автором на основі [9]

Приватне акціонерне товариство «Вім-Біль-Данн Україна» належить компанії PepsiCo. До складу підрозділу входять два найбільших спеціалізованих підприємства з переробки молока: у м. Вишневому Київської області та Харкові, при цьому завод в Вишневому у 2015 році визнаний кращим молочним виробництвом PepsiCo в Європі [7]. Підприємство розвиває такі основні напрямки бізнесу: молочний, просуваючи свої основні бренди «Слов'яночка», «Чудо», «Imunele», «Ромол», «Смачненька», а також дитяче харчування за допомогою ТМ «Агуша» [8]. Торгові марки займають лідируючі позиції в своїх категоріях. Головні показники фінансового стану ПрАТ «Вім-Біль-Данн Україна» та їх динаміку за 2017-2019 роки відображено у таблиці 2.

Таблиця 2.
Динаміка показників фінансового стану ПрАТ «Вімм-Білль-Данн Україна» за 2017–2019 рр.

Коефіцієнти	Значення коефіцієнтів			Абсолютне відхилення	
	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2018/2017	2019/2018
Показники ліквідності					
Абсолютна ліквідність	0,0074	0,0032	0,0020	-0,0042	-0,0012
Загальна ліквідність	1,1724	0,9108	0,6979	-0,2616	-0,2129
Швидка ліквідність	1,2243	0,8920	0,6784	-0,3322	-0,2137
Показники фінансової стікості					
Власні обігові кошти, грн.	112623	-71609	-290018	-184232	-218409
Коефіцієнт автономії	0,3604	0,2154	0,1125	-0,1450	-0,1029
Коефіцієнт фінансового ризику	1,7745	3,6417	7,8851	1,8672	4,2434
Показники рентабельності					
Рентабельність діяльності, %	1,0454	-33,3235	-26,9603	-34,3688	6,3632
Рентабельність активів, %	1,3847	-14,4368	-9,5395	-15,8215	4,8973
Рентабельність власного капіталу, %	3,8419	-67,0110	-58,6828	-70,8529	8,3282
Показники ділової активності					
Оборотність дебіторської заборгованості	1,8632	0,6260	0,5823	-1,2372	-0,0437
Оборотність кредиторської заборгованості	56,9998	15,0044	12,0477	-41,9954	-2,9567
Оборотність активів	1,3246	0,4332	0,3442	-0,8914	-0,0890

Джерело: Сформовано автором на основі [8]

Приватне акціонерне товариство «Тернопільський молокозавод» входить до числа трьох найбільших промислових підприємств Тернопільської області. Асортимент продукції, що випускається, включає молоко, кефір, сметану, айран, кілька видів йогурту, сир, вершкове масло та кисломолочний сир. Продукція підприємства випускається під ТМ «Молокія». Значення основних показників фінансового стану ПрАТ «Тернопільський молокозавод» та їх динаміку за досліджуваний період зазначено у таблиці 3.

Таблиця 3.
Динаміка показників фінансового стану ПрАТ «Тернопільський молокозавод» за 2017–2019 рр.

Коефіцієнти	Значення коефіцієнтів			Абсолютне відхилення	
	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2018/2017	2019/2018
Показники ліквідності					
Абсолютна ліквідність	0,0364	0,1424	0,0415	0,1060	-0,1009
Загальна ліквідність	0,5810	0,7357	0,8357	0,1547	0,1000
Швидка ліквідність	0,7023	1,1200	1,2179	0,4177	0,0980
Показники фінансової стікості					
Власні обігові кошти, грн.	-95557	-75465	-55279	20092	20186
Коефіцієнт автономії	0,3772	0,3903	0,3998	0,0131	0,0095
Коефіцієнт фінансового ризику	1,6508	1,5622	1,5014	-0,0886	-0,0608
Показники рентабельності					
Рентабельність діяльності, %	1,1236	2,3845	2,5314	1,2609	0,1469
Рентабельність активів, %	3,5972	9,1617	7,4942	5,5645	-1,6675
Рентабельність власного капіталу, %	9,5355	23,4737	18,9505	13,9382	-4,5232
Показники ділової активності					
Оборотність дебіторської заборгованості	22,4682	19,9780	13,7601	-2,4901	-6,2180
Оборотність кредиторської заборгованості	11,5773	17,8510	13,3747	6,2737	-4,4763
Оборотність активів	3,2016	3,8422	2,7171	0,6406	-1,1251

Джерело: Сформовано автором на основі [10]

За допомогою аналізу, відображеному у таблицях 1–3, можна зробити висновок, що провідні підприємства молочної галузі мають переважно нестійкий фінансовий стан. Однією із найважливіших груп показників фінансового стану є індикатори ліквідності підприємства, які включають дослідження абсолютної, загальної та швидкої ліквідності. Порівнюючи показники абсолютної ліквідності, можна зазначити зменшення його значення на усіх підприємствах, при цьому на жодному з них воно не входить у рекомендовані межі (більше 0,2), а отже на них відсутні достатні грошові кошти для покриття поточних зобов'язань. Що до показника загальної ліквідності, то на ПрАТ «Комбінат «Придніпровський», не зважаючи на зменшення на

0,2838 за 2019 рік, значення більше за одиницю, а отже знаходиться у рекомендованих межах. У той час на інших досліджуваних підприємствах значення нижче за рекомендоване, що свідчить про нестачу коштів для погашення короткострокових зобов'язань протягом певного періоду. Досліджуючи коефіцієнт швидкої ліквідності, можна зробити висновок, що його значення на усіх підприємствах протягом 2017-2019 років знаходиться у межах норми (від 0,6 до 0,8) або перевищує її.

Наступна група показників відображає збалансованість фінансових потоків, наявність засобів, що дозволяють підприємству підтримувати свою діяльність протягом певного періоду часу, у тому числі обслуговуючи отримані кредити і виробляючи продукцію. Обсяги власних обігових коштів на ПрАТ «Комбінат «Придніпровський» протягом 2017-2019 років збільшувалися, що відповідно є позитивною динамікою. У той же час на ПрАТ «Тернопільський молокозавод» та на ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» власні обігові кошти відсутні, що вкрай негативно характеризує фінансове становище організації. Однак особливістю молочної галузі є те, що підприємства можуть успішно працювати навіть з негативним показником, адже дане негативне співвідношення перекривається доволі швидким операційним циклом, коли запаси практично відразу перетворюються в грошову виручку. Коефіцієнт автономії на ПрАТ «Комбінат «Придніпровський» за досліджуваний період стабільно збільшувався та на кінець 2019 року становив 0,6870. Загальноприйнята нормативне значення коефіцієнта автономії в українській практиці становить 0,5 і більше. Але в будь-якому випадку даний показник сильно залежить від галузі, а точніше від співвідношення в структурі організації необоротних і оборотних активів [12, с. 255]. У двох інших досліджуваних підприємств значення показника є меншим за нормативне, а отже вони є більше залежними від зовнішнього фінансування. Іншим аналогічним показником, використовуваним у західній практиці, є коефіцієнт фінансового ризику. Серед досліджуваних підприємств показник знаходився у межах норми (менше 0,5) лише у ПрАТ «Комбінат «Придніпровський». Так, як на інших досліджуваних підприємствах значення показника за 2019 рік більше за одиницю (7,8851 на ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна та 1,5014 на ПрАТ «Тернопільський молокозавод»), то управлінська діяльність на них порушена, адже більшість рішень щодо управління фінансами повинні узгоджуватися з кредиторами.

Економічна рентабельність характеризує потенціал підприємства в діловому співробітництві, будучи гарантом ефективної реалізації економічних інтересів всіх учасників господарської діяльності як самого підприємства, так і його партнерів [6, с. 13]. Рентабельність діяльності підприємства характеризує ступінь вигідності, прибутковості діяльності організації, відображає кінцеву ефективність всієї діяльності та дозволяє планувати отримання підсумкового фінансового результату. Аналізуючи розраховані показники, можна визначити, що на ПрАТ «Комбінат «Придніпровський» та ПрАТ «Тернопільський молокозавод» простежується негативна тенденція до зменшення, причиною чого є зменшення отриманого прибутку. У той же час на ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» показники рентабельності зросли, проте негативною є збитковість підприємства.

Одним з комплексних методів оцінки ефективності функціонування сучасної компанії на ринку є оцінка показників її ділової активності. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості характеризує здатність підприємства вчасно стягувати дебіторську заборгованість. Протягом 2017–2019 років значення показника знизилося на усіх досліджуваних підприємствах, що свідчить про необхідність звернення уваги на управління дебіторською заборгованістю. Аналізуючи оборотність кредиторської заборгованості можна визначити стабільне зменшення показника на ПрАТ «Тернопільський молокозавод» та ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна», що свідчить про збільшення терміну погашення відповідної заборгованості. Обидва коефіцієнти оборотності тісно пов'язані між собою. Так, як середній час стягнення дебіторської заборгованості менше, ніж час погашення кредиторської, то теоретично підприємство може обходитися без власних оборотних коштів, використовуючи засоби кредиторів, що можна спостерігати на досліджуваних підприємствах. Значення коефіцієнта оборотності активів на ПрАТ «Комбінат «Придніпровський» збільшилося на 0,3687 за 2019 рік, що свідчить про підвищення ефективності використання ресурсів на підприємстві. У той же час на інших досліджуваних підприємствах значення показника відповідно зменшилося, що свідчить про збільшення тривалості операційного циклу на підприємстві.

Отже, відповідно до розрахованих показників фінансового стану досліджуваних підприємств молочної галузі України, можна визначити, що ПрАТ «Комбінат «Придніпровський» має стійкий фінансовий стан, який має тенденцію до погіршення переважно за рахунок зростання обсягів дебіторської заборгованості при одночасному зменшенні отриманого прибутку. Отже, управління фінансовим станом на цьому підприємстві повинно спрямовуватися саме на ці аспекти. У той же час ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна» має нестійкий фінансовий стан та загалом веде збиткову діяльність. Не зважаючи на поступове зменшення збитку, більша частина показників фінансового стану знаходиться у критичному стані. Саме тому для підприємства доцільним буде звернути увагу на управління саме прибутковістю, а також на витратність діяльності. Останнє досліджуване підприємство, а саме ПрАТ «Тернопільський молокозавод», також має нестійкий фінансовий стан, який має тенденцію до покращення. Так, як підприємство є прибутковим, то для нього доцільним є звернення уваги на окремі аспекти управління фінансовим станом, а саме на управління дебіторською та кредиторською заборгованостями, обсяги яких за 2019 рік суттєво зросли.

Висновки. При управлінні фінансовим станом компанії, під яким розуміється приведення всіх його показників до цільових значень, особлива увага приділяється фінансовій стабільності як гарантії уникнення банкрутства при несприятливих варіантах розвитку зовнішнього середовища. Саме тому управління фінансовим станом настільки важливо для компанії, її партнерів і конкурентів, клієнтів і держави. Вкрай важливо відстежувати причини, джерела несприятливих змін, щоб мати можливість прогнозування ситуації в

майбутньому. Це допоможе виробити необхідні заходи щодо усунення проблемних зон в діяльності компанії і запобігання банкрутству. Можна прийти до висновку, що відсутність галузевих коригувань безпосередньо впливає не тільки на достовірність результатів проведеного аналізу, але і на правильність реалізованих управлінських рішень. Межі допустимих значень більшості показників повинні встановлюватися, в першу чергу, з урахуванням таких факторів, як організаційно-правова форма, галузева приналежність підприємства.

Список літератури.

1. Аранчій В.І. Аналітична оцінка та екстраполяція функціонування ринку молокопродукції. Економічний аналіз. 2015. Т. 20. С. 14–22.
2. Васьківська К.В. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Л.: «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. 236 с.
3. Гриценко Т.В. Теоретичні та практичні аспекти управління фінансовим станом підприємства в сучасних умовах. Молодий вчений. 2018. № 9. С. 465–469.
4. Гуменюк О.О. Сучасні методика аналізу та оцінки фінансового стану підприємств для обґрунтування управлінських рішень. *Sophus*. 2016. № 3. URL: http://sophus.at.ua/publ/2016_12_14_kampodilsk/sekcija_section_3_2016_12_14/suchasni_metodiki_analizu_ta_ocinki_finansovogo_stanu_pidpriemstv_dlja_ob_runtuvannja_upravlinskikh_rishen/136-1-0-2188 (дата звернення: 10.10.2020)
5. Іщенко Н.А. Управління фінансовим станом підприємства та напрямки його удосконалення. Економіка і фінанси. 2015. № 1. С. 56–61.
6. Меліхова Т.О. Оцінювання ймовірності банкрутства з метою підвищення фінансового стану підприємства. *Агросвіт*. 2019. № 10. С. 11–18.
7. Німченко Орія призначена головою правління «Вімм-Біль-Данн Україна». URL: http://pepsico.ua/media/press_releases/releases_1046.html (дата звернення: 27.09.2020)
8. Офіційний сайт ПрАТ «Вімм-Біль-Данн Україна». URL: <http://www.wimm-bill-dann.com.ua> (дата звернення: 21.09.2020)
9. Офіційний сайт ПрАТ «Комбінат «Придніпровський». URL: <https://zlagoda.dp.ua> (дата звернення: 21.09.2020)
10. Офіційний сайт ПрАТ «Тернопільський молокозавод». URL: <https://molokija.com> (дата звернення: 21.09.2020)
11. Фещенко О.П. Управління фінансовим станом корпорацій: сутність та принципи організації. Ефективна економіка. 2016. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5344> (дата звернення: 02.10.2020)
12. Черкашина А.О. Шляхи поліпшення фінансового стану підприємства. Економіка та управління підприємствами. 2020. № 39. С. 254–259.

References.

1. Aranchii, V.I. (2015), "Analytical evaluation and extrapolation of dairy market functioning", *Ekonomichnyj analiz*, vol. 20, pp. 14–22.
2. Vaskivska, K.V. (2017), *Finansovyy menedzhment* [Financial management], HALYCH-PRES, Lviv, Ukraine.
3. Gritsenko, T.V. (2018), "Theoretical and practical aspects of managing the financial state of the enterprise in modern conditions", *Young Scientist*, vol. 9, pp. 465–469.
4. Humeniuk, O.O. (2016), "Modern methods of analysis and assessment of the financial condition of enterprises to justify management decisions", *Sophus*, [Online], vol. 3, available at: http://sophus.at.ua/publ/2016_12_14_kampodilsk/sekcija_section_3_2016_12_14/suchasni_metodiki_analizu_ta_ocinki_finansovogo_stanu_pidpriemstv_dlja_ob_runtuvannja_upravlinskikh_rishen/136-1-0-2188 (Accessed 10 Oct 2020).
5. Ischenko, N.A. (2015), "Enterprise financial state management and ways of its improvement", *Ekonomika i finansy*, vol. 1, pp. 56–61.
6. Melikhova, T.O. (2019), "Bankruptcy probability estimation to improve the financial condition of the enterprise", *Agrosvit*, vol. 10, pp. 11–18.
7. The official site of PepsiCo in Ukraine (2015), "Nimchenko Orysia appointed Chairman of the PJSC Wimm-Bill-Dann Ukraine", available at: http://pepsico.ua/media/press_releases/releases_1046.html (Accessed 27 Sept 2020).
8. The official site of PJSC Wimm-Bill-Dann Ukraine (2020), available at: <http://www.wimm-bill-dann.com.ua> (Accessed 21 Sept 2020)
9. The official site of PrJSC Prydniprovsky Combine (2020), available at: <https://zlagoda.dp.ua> (Accessed 21 Sept 2020)
10. The official site of PrJSC Ternopil Dairy Plant (2020), available at: <https://molokija.com> (Accessed 21 Sept 2020)
11. Feshchenko, O.P. (2016), "Management of financial position of corporations: essence and principles of organization", *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 12, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5344> (Accessed 2 Oct 2020).
12. Cherkashina, A.O. (2020), "Ways to improve enterprise's financial status", *Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy*, vol. 39, pp. 254–259.

Стаття надійшла до редакції 16.10.2020 р.